

základ položena hodnota. Jen úřad má právo položit v určitých případech místo ceny hodnotu obecnou.

Dávka řád přiděluje tedy ceně určitou funkci v početním úkolu, kterým se má přírůstek dávce podrobené zjištění. Má-li cena zcizovací a nabývací vyhovět této funkci, kterou jí zákon přidělil, je zřejmo, že musí to být veličina likvidní a tak určitá, že je možno použít ji tím okamžikem, kdy dávka se vyměří, čili »při převodu«, to jest nejpозději v pětileté promlčecí lhůtě zákona z 18. března 1878 č. 31 ř. z. Aby tedy cena mohla vykonat funkci, která jest jí přikázána, musí mít způsoblost, aby jí v řečeném početním úkolu mohlo být použito. Je tedy otázka, zdali plnění, ke kterým se nabyvatel vůči zciziteli v daném případě zavázal, mají vlastnosti, které činí je schopnými k této funkci. Nemí o tom sporu, že obě plnění, jak ono na druhém, tak i na třetím místě uvedené, nejsou veličiny likvidní. Kdyby tedy mělo se těchto veličin při vyšetření přírůstku použít, vedlo by to k tomu, že by předpis dávky musil být odložen, až by časově poslední plnění smluvní bylo lze ciferně určit. Tím by se stalo, že by dávka proti intencím zákona nemohla být předepsána hned při převodu, nýbrž v době třeba až o desetiletí později, pokud by předpisu dávky vůbec nestálo v cestě promlčení. Použití řečených plnění jako složky při vyšetřování přírůstku dá se ovšem mysliti i tím způsobem, že by postupná plnění se kapitalisovala a cifra kapitalisací získaná vzala se v počet. Nemí však žádného předpisu zákonného, který by úřad k tomuto procesu zmocňoval.

Konečně zbývá třetí cesta, které v daném případě úřad použil, vydati vaje platební rozkazy dílci podle plnění nabyvatelem v jednotlivých obdobích konaných. Leč i tento způsob příčí se povaze, účelu a berní technice dávky, a to nejen z důvodů svrchu uvedených, nýbrž také proto, že dávka z přírůstku hodnoty je zřejmě myšlena jako dávka jednorázová při převodu vybíraná, a nikoliv jako dávka periodická.

Všechny tyto úvahy nasvědčují tomu, že veličina, kterou představují obě měsíčně měnlivá plnění, jež stí na sebe převzal, nemá povahu nezicizovací, na jakou má dávkový řád v § 5, odst. 2. Tomuto závěru ne- stojí nikterak v cestě ustanovení téhož § a téhož odst., jímž se praví, že místo ceny nastupují obecné hodnoty jen v případech zvláštních, neboť toto ustanovení je v těsné souvislosti s 1. odst. § 5, který má na mysli právní jednání, jimiž cena zcizovací a nabývací se vskutkan určuje, ne- vztahuje se však na převody, které spočívají na právních jednáních, jimiž vůbec cena se neurčuje (jako na př. smlouvy směnné, o rozdělení spo- lečného vlastnictví), které však přece, pokud podle dávkového řádu z po- platnosti výslovně vyjmuty nejsou, dávce podléhají.

Nemí-li tedy převodním právním jednáním cena určena, nezbyvá dle povahy věci nic jiného, než sáhnouti k základní zásadě dávkového řádu, že dávka vyměří se na základě hodnot, a bylo proto nař. rozhodnutí již pro postup, jakým vyšetřován byl zdanitelný přírůstek, zrušiti jako nezákonné.

Tím však jest dána již odpověď na všechny ostatní námítky, které se k řečené ústřední námítce pojí, zejména otázka přípustnosti dílčích platebních rozkazů, jichž vydání bylo způsobeno právě tím, že postupně ke splatnosti dospívající proměnlivá plnění pokládána byla za »cenu« zcizovací ve smyslu dávky řádu, kterouž v pravdě nejsou. Pokud stížnost vy-

tyká formální vady, jež prý se sběhly při vyšetřování jednotlivých lhůt domnělé »ceny«, stávají se výtky tyto bezpředmětnými, poněvadž řečené veličiny, které byly snad vadně zjištěny, nemají pro vyměření dávky vůbec právního významu a jest tedy zcela lhostejno, zdali zjištěny byly způsobem správným.

Totéž platí i o otázce právní moci prvého platebního rozkazu stí- vydaného, neboť otázkou touto zabýval se žal. úřad právě zase jen v sou- vislosti s dalšími platebními rozkazy dílčími, jež bylo nutno uznati za nezákonné.

Bezpředmětnou stává se též otázka, zdali pachtýře, který zcizený ma- jetek dolový najal za účelem rubání uhlí od právního nástupce prvého na- byvatele, sluší pokládati za právního nástupce jeho ve smyslu smlouvy zcizovací, neboť i ta otázka mohla by pro tento spor míti význam jen tehdy, kdyby bylo lze přisvědčiti náhledu žal. úřadu, že smluvená plnění jsou zcizovací cenou ve smyslu dávky řádu.

Naproti tomu jest v důsledku právního náhledu svrchu vyloženého pokládati nař. výrok o zvýšení dávky dle § 23 dávky řádů pro zamlčení podstatných skutečností za nezákonný. Neboť nelze klásti straně za vinu, že snažila se zatajiti neb aspoň zřížiti zjištění veličiny, která pro zjištění přírůstku jest právně bezvýznamna, takže i kdyby byla bezvadně pro- kázána subjektivní vina, která dle § 23 dávky řádu jest předpokladem zvý- šení dávky, scházela by objektivní předpoklad zákonem požadovaný, to jest přičinná spojitost mezi zatajením a zkrácením dávky, neboť zatajení okolností týkajících se veličiny pro vyměření dávky nerozhodné nebylo vůbec s to, aby zkrácení dávky přivodilo.

Bylo proto nař. rozhodnutí zrušiti pro nezákonnost dle § 7 zák. o ss.

Č. 1109.

Cesty (Slovensko): O právu vyvážení lesní výroby přes cizí pozemek dle zák. čl. XXXI: 1879.

(Nález ze dne 11. ledna 1922 č. 113.)

Věc: Jana A. v H. proti správnímu výboru župy hontianské stran zřízení cesty pro dovoz dříví z lesa.

Výrok: Stížnost se zamítá jako bezdůvodná.

Důvody: Nař. rozhodnutím vyslovil žal. úřad o žádosti firmy Š. a N. v N., že vzhledem k výsledkům místního ohledání, jímž bylo zjištěno, že asi 800 m dříví firmou koupených nemůže být jinak z lesa vyvezeno a že by zřízení nové cesty přes les vzhledem ke strmosti svahu a ma- jému množství dřeva vyžadovalo nákladu k hodnotě dřeva nepřiměřeného, zavazuje stí-lku jako majitelku pozemku, aby firmě dovolila převoz dřeva přes svůj majetek, a to na dvou místech, totiž tak, že by 1. jedna cesta počínala na levém břehu mlýnského potoku nad pastvinou, případně loukou na severní straně právě při mlýně a vedle napřič přes onu louku či past- vinu na lesní cestu v dolíně, v nejkratším směru; 2. druhá cesta počínajíc od mlýnského potoka na jižním konci pastviny vedla by nejkratším smě- rem k N-ské cestě. Šifka cest nesmí přesahovati 6 m. Cesty vyznačí se prostřednictvím služnovského úřadu na místě samém a jejich kraje se

při tom přiměřeně zajistí. Vývoz dřeva k mlýnskému potoku má se díti s největší pozorností a se zřetelem k tomu, aby běh vody v potoce se nezastavil. Samovolné zastavení vody nebo rušení břehů potoka je přísně zakázáno. Vývoz dřeva má se skončit nejpozději do 31. prosince 1921. Kdyby skončen byl dřívě, má to firma do 8 dnů oznámiti správnímu úřadu a je povinna do 15 dnů od skončení vývozu uvéstí užitou plochu do předešlého stavu. Za všechny škody způsobené, odpovídá firma, vzešlé nebo zaměšnané, dělníky a povozníky způsobené, útřítat a vydáti která má zaplatiti před počtem vývozu 1000 K jako jistotu u správního úřadu. Pro stanovení odškodného je směrodatno ustanovení § 180 zák. č. XXXI. : 1879.

Stížnost do rozhodnutí toho podanou shledal nss bezdůvodnou, neboť podle § 178 zák. č. XXXI. : 1879 musí každý majitel pozemku dovoliti, aby se cizí lesní výrobky dopravovaly přes jeho pozemky, jakémukoli účelu sloužící nebo po jeho soukromých cestách, jestliže je jinak nelze vyvéztí z lesa buď vůbec nebo jen s nepoměrně velkým nákladem, a to pod podmínkou, že osoba výrobky ty z lesa vyvážející složí u lesněpolicijního úřadu I. instance přiměřenou jistotu za případné škody nebo za náklad spojený s upravením použité soukromé cesty v původní stav. Podle § 179 rozhoduje o nutnosti, směru, trvání, způsobu a úpravě provozu s poškozením pokud možno malým, jakož i o výši jistoty správní výbor, vzhledem k tomu, že se používá § 180 cestou správní nebo pořadem řádného soudu. Žal. úřad zjistil v daném případě místním ohledáním, že jsou tu podmínky pro takové opatření za účelem provozu lesních výrobků, totiž dříví, a uložil st-lice jako majitelce pozemku povinnost snášeti provoz ten za podmínek v nař. rozhodnutí blíže uvedených.

St-lica brojí proti tomuto postupu žal. úřadu pouze ve dvou směrech, a to jednak, že se používá částí jejího pozemku k transportu dříví zmenší hospodářský výnos jejího majetku tak, že její výživa bude ohrožena, jednak pak běže v pochybnost účelnost opatření toho, poněvadž prý poloha půdy nedovoluje transport způsobem od úřadu stanoveným a že by tím byl i mlýnský potok v celé své délce poškozen.

K první námitce nelze však přihlížeti vzhledem ke kategorickému znění cit. § 178, jenž výjímky takové nezná a k možné majetkové újmě majitele pozemku v § 180 již ztění měl, přiznav mu nárok na náhradu za újmu, jež by majiteli opatřením tím mohla vzejíti. Je tedy věcí st-licy, aby tento svůj nárok uplatnila způsobem v zákoně vytyčeným, aniž by však z titulu nároku toho mohla brojiti proti opatření podle § 178 povolenému.

Avšak ani druhá námitka nemohla přivoditi výsledek sporu pro st-liku příznivý, neboť pokud běže v pochybnost účelnost onoho úředního aktu, nenáleží nss-u, jehož úkolem podle § 7 zák. o ss je zkoumati pouze záležitost úředního výroku, zabývati se také otázkou účelnosti aktu toho; pokud by pak z námitky té bylo lze souditi, že st-lica popírá tím správnost výroku žal. úřadu, že právě cesty přes st-licin pozemek, a to způsobem úřadem naznačeným jest nutné třeba k dosažení cíle, o něž jde, šlo by o otázku skutkového zjištění správním úřadem, na něž však nss po rozumu odst. 1 § 6 je vázán, pokud by zde nebylo formálních vad v odst. 2. cit. § uvedených.

V tomto směru však st-lica vadnosti nevytvýká, omezujíc se pouze na popření vnitřní správnosti zjištění toho, a nss vadnosti takové, pokud by k ní i bez námitky strany přihlížeti měl, neshledal.

Vycházejíc však z téhož skutkového zjištění, nss neshledal nezákonitost v tom, použil-li žal. úřad svrchu uvedeného předpisu § 178 zák. č. XXXI. : 1879, jehož skutkové předpoklady zjištěním tím jsou dány, a ne-mohl tedy leč zamítnouti stížnost jako bezdůvodnou.

Č. 1110.

Pozemková reforma: I. * Schválení či neschválení smlouvy o prodeji nemovitosti na Slovensku (nař. mín. plnom. z 12. ledna 1919 č. 11 Ú. N.) není aktem pouhé libovůle úřadu, nýbrž věcí volné úvahy, která se musí pohybovat toliko v mezích daných účelem normy té, totiž ohledem na všeobecné zájmy státu československého. Tvrdí-li strana, že mezi těch v daném případě nebylo dbáno, tvrdí tím nepřipustný zásah ve své subjektivní právo. — II. Odůvodnění, že »právní jednání odporuje všeobecným zájmům čsl. státu«, je pro neschválení smlouvy naprosto nedostatečné, když straně nebyla ani jinak dána příležitost seznati skutkové a právní stanovisko úřadu.

(Nálež ze dne 11. ledna 1922 č. 114.)

Prejudikatura: nál. č. 991.

Věc: Vilém a Ríza E. v N. Z. (adv. Dr. O. Jamnický z Bratislavy) proti ministru čsl. republiky s plnou mocí pro správu Slovenska stran od-pření souhlasu ke smlouvě o prodej nemovitosti.

Výrok: Naříkané rozhodnutí se zrušuje pro vady řízení.

Důvody: Smlouvou z 18. července 1920 ukoupili st-licé od Ondřeje, Františka a mezl. Pavla R. dům v N. Z. Smlouva schválena byla siroctím úřadem za nezletilce dne —. Nitraný zápisní výbor však rozhodl dne —, že smlouvy té neschvaluje, poněvadž toto právní jednání odporuje všeobecným zájmům čsl. státu. Nař. rozhodnutím potvrdil žal. úřad rozhodnutí první instance s odvoláním na jeho zákonitě odůvodnění.

Uvažuje o stížnosti do tohoto rozhodnutí podané musil nss předem přisvědčiti k námitce žal. úřadu v odvodním spise vznesené proti připustnosti petitu stížnosti té, avšak pouze částečně, pokud se totiž st-licé domáhají toho, aby soud smlouvu, o kterou jde, schválil neb aby užštinu správnímu výboru nitranské župy schválení to nařídil. K úkonu takovému nss, jenž na rozdíl od uherského správního soudu náleží podle § 7 zák. o ss pouze přezkoumávati zákonitost rozhodnutí a zrušiti je v případě nezákonitosti, tudíž činnost pouze kasační, nikoli také meritorní dísposice s předmětem sporu, ovšem povolán není a je tudíž žádání v tomto směru nepřipustné. Tím však není nss-u bráněno přistoupi k přezkoumání rozhodnutí toho, když petit stížnosti zní výslovně také na zrušení výroku v odpor vzatého, dovolaňuje se takto také kasační činností soudu toho, tudíž úkonu v obor jeho kompetence spadajícího.

Žal. úřad přivádí však v odvodním spise k platnosti proti stížnosti ještě další formální námitku a to, jak praví, »nedostatek aktivní legiti-